

In tegenstelling tot steeds meer Europese landen waar het wel wil lukken, leidt de herschikking van politieke krachten in België tot nu toe niet tot de geboorte van een krachtige, levensvatbare, politiek geloofwaardige formatie links van sociaal-democraten en groenen. Dat zal zich op 13 juni helaas opnieuw laten gevoelen. Waar ter rechterzijde een oerconservatief kartel tot stand komt dat de VLD wil en vermoedelijk ook zal overvleugelen, gestuwd door het immer opklimmende Blok, dreigt ter linkerzijde de sp.a - ondanks haar neoliberal beleid - haast het monopolie te krijgen.

Door ondemocratische ingrepen als de invoering van de kiesdrempel zien kleinere politieke formaties hun kansen om nog in de regionale of federale parlementen te komen nagenoeg tot nul herleid. Los van wat men er zelf ook als argument bij verkoopt, is het die kiesdrempel - en eenmaal in het parlement: de partijdotatie - die menig partijtje tot kartelvorming heeft aangezet. Principes zijn daarbij ver te zoeken. Noch bij de N-VA in zijn onwaarschijnlijk verbond met de CD&V (als 'straf' krijgen ze Dehaene als Europees lijsttrekker); noch bij het nietige Vivant dat op zoek gaat naar een zetel gekluisterd aan de VLD (waar men wellicht meer interesse betoont voor de figuur én de middelen van Roland Duchâtelet dan voor het overigens onzalige idee van een basisinkomen). Ook bij sp.a-Spirit hangt het verbond met haken en ogen aan elkaar (zie kader).

Maar wat beweegt, gaat voorlopig een foute kant op. Zo schuift de sp.a ten gronde almaar meer naar rechts op (naar 'het centrum', zeggen de media) en zijn Stevaert en de zijnen bereid daar zeer ver in te gaan (denk onder andere aan de goedkeuring van de fiscale amnestie), maar slurpt ze veel van wat links van haar staat op en stevent ze af op een monopolie van links. De capitulatie van de groenen, nodig om zich toch maar aan Paars I vast te klampen, zit daar voor veel tussen.

Groene afgang

Kop van jut van de kiesdrempel zijn immers de groenen, maar die hebben dan ook zelf enthousiast hun graf gegraven en zijn inmiddels bij een groot stuk van hun achterban hun geloofwaardigheid kwijt. Vóór de knock-out bij de vorige federale verkiezingen dachten ze dat ze 'hoog en droog' zaten en keurden ze de invoering van die kiesdrempel mee goed. Toen de kwestie nadien in het Vlaams Parlement terecht kwam, was men federaal onthoofd (denk hierbij ook aan de financiële, materiële aderlating) en piepte men plots anders. Neen, de groenen staan nergens. Om stemmen te halen moet men tegen het gevoerde beleid oppositie voeren, maar hoe kunnen ze dat op federaal vlak als Paars II ten gronde niet verschilt van Paars I mét de groenen, en hoe kunnen ze dat op Vlaams vlak... terwijl ze daar in de regering zijn blijven zitten? Niet dus.

Rest Vera Dua - 'teruggekeerd' na het débâcle met Dirk Holemans (nota bene nadat men de les trok dat het allemaal de fout was van hun 'communicatie') - niks anders dan een existentiële campagne te lanceren. Bij Tobback werkte het nadat de SP onderuit was gegaan in de Agusta-corruptie (1988). Dus Groen! is nodig, geef je stem maar aan de immer energieke, optimisme uitstralende Vera, want als de groenen er niet meer zijn, is er een verlies.

Maar is dat werkelijk ook zo? Hun regeringsdeelname bewees in elk geval dat het ze verschil niet maken. Dat ze daarentegen bereid waren heel ver te gaan om toch maar in die regering te kunnen blijven (denk aan de kern van het sociaal-economisch beleid, denk maar aan Europa en aan het asielbeleid...). En na de voor de groenen ramp-zalige federale verkiezingen werden allerlei soorten 'lessen' getrokken, behalve die ene evidente: lag het niet aan het feit dat we onszelf verloochend hebben in deze

neoliberales regering, dat we ons vervreemd hebben van onze achterban, dat als je zo bezig bent het dan niet logischer is dat men voor de ietwat meer uit de kluiten gewassen, gepokte en gemazelde sp.a stemt? Het kwam niet over de groene lippen.

Opmerkelijk is hoe 'doodnormaal' de groene partij is geworden. We bedoelen hiermee: van zodra er druk komt te staan op de parlementaire overlevingskansen én op de individuele carrières zien we hoe - net als bij andere partijen - menig groen mandataris zijn/haar organisatie achter zich laat om naar een levensvatbaarder nest te vliegen. En wees gerust: naast de namen die we al kennen, zullen er nog een hele reeks andere volgen na de Vlaamse verkiezingen van 13 juni.

Sterke neoliberale consensus

Niet alleen qua streken, ook en vooral qua inhoud lijken ze allemaal aan elkaar gewaagd, die politieke partijen. Hun gemeenschappelijke sokkel is dan ook breed: ja aan dit liberaal Europa; ja aan alle neoliberale maatregelen die nodig zijn om dit Europa te doen lukken (budgettaire gestrengheid, liberalisering, deregulering, securitarisme). Al de rest is profilering in de marge. Het doet Spirit-voorzitter Els van Weert zeggen dat ze "geen enkel probleem heeft met Leterme". Als het erop aan komt wij evenmin, zal de tandem Verhofstadt-Dewael gedacht hebben.

Sp.a eurokritisch?

Sterk scoren is dus de boodschap. Plots blijkt die sp.a met een 'eurokritische' campagne uit te pakken. De sp.a eurokritisch? Laat ons niet lachten. Wellicht hebben enkele interne peilgen en een handvol onderzoeken de sp.a-bonzen geleerd dat 'de mensen' eurokritisch zijn (wat wilt ge ook na de regelrechte financiële aanslag die de invoering van de euro was?) en bij verkiezingen tellen de stemmen. Dus vandaar dat Caroline Gennez een euro-kritisch boekje mag schrijven van raspopulist Steve Stevaert die "alleen maar doet wat goed is voor de mensen". Maar het enige wat telt is dit: tijdens de hele cruciale fase van opbouw van dit neoliberale Europa had de Europese sociaal-democratie de touwtjes in handen: ze regeerden met een absolute meerderheid of in een coa-litie in tien van de vijftien EU-lidstaten wat hen een grote macht gaf in de doorslaggevende minister- en intergouvernementele conferenties, ze hadden het Europees commissievoorzitterschap (Delors), de Europese Centrale Bank (Duisenberg) en de grootste fractie in het Europees parlement. Nooit werd met zo'n krachtspositie een poot uitgestoken voor het sociale. Nee, dit neoliberaale Europa is hun project. En eerlijk duurt het langst: de enige consequente sociaal-democraat is dat steeds opgewonden wekkertje van een Van Miert die tenminste vasthoudend dat Europees neoliberalisme blijft verdedigen. Al de rest is window-dressing, verkiezingscampagne.

Vergis u overigens niet. Nu reeds kondigen Vandenbroucke en Van de Lanotte aan dat het na de verkiezingen gedaan met lachen is. Dan komt het serieuze werk (lees: keiharde saneringen) aan bod. Heeft de sp.a wat te vrezen? Een linkse horzel in de pels hebben ze niet. De groenen vertolkten die rol niet meer sinds ze in 1999 in de regering stapten. Stevaert heeft ze inderdaad doodgeknuffeld en zal ze indien nodig ook doodknuppelen. Er is bij de sp.a dus volop ruimte om ten gronde een neoliberaal beleid te voeren; linkse manoeuvres te veinzen en alle verloren schapen, geknakte of stilvallende carrières, ambitieuze coming men and women te recupereren, binnen te doen. Een overzicht van studiediensten, kabinetten en verkiesbare plaatsen leert genoeg. Overigens lijkt onder Stevaert de stomste manier om het te maken in de sp.a dat je jarenlang aan de basis in de afdelingen je nestel afdraait en dat je keurig

lid bent van alle bevriende organisaties.

Media, publiek, partocraten

Nee, zo kom je er niet meer. Het politiek personeel wordt nu anders geselecteerd. De wisselwerking massamedia-publiek bepaalt wie door de partocraten geselecteerd wordt: democratische partijvergaderingen? Laat ons niet lachen. Zowel de sp.a als Groen! veranderden van naam en waren er apetrots op dat ze dit tot het laatste moment voor hun eigen achterban (de leden!) konden geheim houden: er waren geen lekken naar de pers. Ziedaar een schoon voorbeeld van hoe de traditionele politiek draait.

Het Blok verandert au fond weinig of niets en timmert voort aan de weg. Een gruwelijke weg, maar steeds meer aanvaard. Het capitulatiegehalte van de Vlaamse politieke wereld én van de media is enorm hoog. De kiesdrempel vormt voor het Blok geen probleem. Integendeel, stilaan komen ze rond de 20 procent. Eén stemgerechtigde Vlaming op vijf. Het Blok zit in de race met VLD, CD&V en sp.a om de grootste van Vlaanderen te worden. Voorzitter Van Hecke doet al wat hij kan om de racistische façade af te bouwen (let wel: de façade), maar kopstuk De Winter weet welk publiek hij in zijn stal heeft en weet ook dat hij de verkiezingen met racisme moet winnen. Zo men dit dilemma bij het Blok nog niet opgelost heeft, is men het daarentegen wel eens om de miljoenen aan partijdotatie verder aan te wenden om zich diep, politiek en organisatorisch in te wortelen over heel Vlaanderen. Deze kiesgang is net te vroeg, maar we houden ons hart vast voor 2006. Hoeveel lokale 'kopstukken' en andere mindere goden van traditioneel rechts zullen zich dan aan het cordon sanitaire houden?

Het was Guy Verhofstadt die in 1999 de historische woorden sprak: mijn regeerwerk zal beoordeeld worden aan de mate waarin het Blok achteruit gaat. Ziedaar de prestatie van Paars I en Paars II en van al wie er zijn medewerking aan verleende. Mia, Bert en de vakbonden

Bij sp.a-spirit wordt het inhoudelijk boeiend nu Mia De Vits de Europese lijst zal aanvoeren. Ander kopstuk op die lijst is immers Bert Anciaux. Een man die de vakbeweging niet meteen in het hart draagt. Een greep uit Berts ideeëntrommel (1). Voor de goede orde: we schrijven 1997, Mia staat dan al jaren aan de ABVV-top. Bert is Volksunie-voorzitter en sterk onder de indruk van de Witte Mars. Elke Vlaamse politicus die zich respecteert doet aan 'Nieuwe Politieke Cultuur'. Bij Bert klinkt dat zo: "De werkgevers staren zich blind op grof geld en de vakbonden willen meer macht in het bedrijf. Er is een omwenteling nodig, een kering waarbij de oude sjablonen radicaal doorbroken worden". Meer macht in het bedrijf? Vakbondsvertegenwoordiging in kmo's? Ho maar, als het dus van Bert afhangt. En hij vervolgt: "Ook de vakbonden vallen door de mand (...) hun kortzichtigheid kende geen grenzen. Vandaag lijken ze wel helemaal wereldvreemd (...) Het lijkt alsof ze nog steeds in de zandbak van de jaren zeventig spelen (...) De vakbonden tonen zich kampioenen in het afdwingen van het eigen voordeel (...) Wat doen de vakbonden trouwens met de werklozen (...) De vakbonden sluiten zich op in hun eigen privileges". Op de koers van de vakbonden valt heel wat kritiek te leveren, maar het is wel de bedoeling dat ze er sterker (én democratischer) door worden. Niet zo bij Anciaux. Vakbonden moesten aan banden gelegd worden door ze rechtspersoonlijkheid te geven. Dàt was volgens de toenmalige Volksunie-voorzitter 'Nieuwe Politieke Cultuur'.

(1) Bert Anciaux, Kinderen van de hoop. Uitnodiging aan de durvers.

De verkiezingen van 13 juni: arm Vlaanderen

Contributed by SAP-Web

zondag, 25 april 2004 - Last Updated dinsdag, 18 januari 2011

Icarus, Antwerpen, 1997